

สถานการณ์การค้ามนุษย์ด้านแรงงานจังหวัดลำปาง ประจำปี 2564

ข้อมูลของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงานจังหวัดลำปาง ปี ๒๕64 สถานการณ์การค้ามนุษย์ด้านแรงงานจังหวัดลำปาง อยู่ในระดับเฝ้าระวัง แม้ยังไม่พบผู้ที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ด้านแรงงานอย่างชัดเจนและเป็นประจักษ์ อย่างไรก็ตาม จังหวัดลำปางอยู่ในพื้นที่ที่มีกลุ่มเสี่ยง เนื่องจากมีแรงงานทั้งหญิงและชายให้ความยินยอมเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ โดยผ่านนายหน้าจัดหางานทั้งที่ถูกกฎหมายและบางส่วนไม่ได้รับรองจากกรมการจัดหางาน ทำให้บางคนตกอยู่ในข่ายที่เสี่ยงต่อการถูกล่อลวงได้จากข้อมูลสำนักงานจัดหางานจังหวัดลำปาง พบว่า ปี 2564 มีแรงงานในจังหวัดลำปางเดินทางไปต่างประเทศจำนวน 1,173 คน อีกทั้ง มีแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานในพื้นที่จังหวัดลำปาง จำนวน 3,443 คน ส่วนใหญ่เป็นแรงงาน 3 สัญชาติ (กัมพูชา ลาว และเมียนมา) จำนวน 3,097 คน รองลงมาเป็น ม.63/1 ชนกลุ่มน้อย จำนวน 205 คน และม.59 ทั่วไป จำนวน 141 คน โดยมีแรงงานต่างด้าวขึ้นทะเบียนประกันสังคมจำนวน 1,288 คน

การป้องกันการการค้ามนุษย์ด้านแรงงานจังหวัดลำปาง ได้ดำเนินการออกตรวจแรงงานสถานประกอบการในระบบ จำนวน 353 แห่ง พบการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 106 แห่ง และมีการออกตรวจแรงงานในสถานประกอบการกลุ่มเสี่ยง จำนวน 84 แห่ง พบคนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา ๕๔ จำนวน 1 แห่ง การปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 5 แห่ง และพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 26 แห่ง ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งให้คำแนะนำแก่สถานประกอบการเพื่อปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

สำหรับคดีสาย/นายหน้าจัดหางานเถื่อนในพื้นที่จังหวัดลำปาง พบการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 4 ราย แยกเป็นกรณีโฆษณาจัดหางานไม่เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด จำนวน 1 ราย และกรณีหลอกลวงผู้อื่นว่าสามารถหางานไปทำงาน

ในต่างประเทศ จำนวน 3 ราย สำหรับความผิดตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 พบการกระทำความผิด จำนวน 22 ราย แยกเป็น กรณีแจ้งเข้าคนต่างด้าวเกิน 15 วัน นายจ้าง จำนวน 2 ราย กรณีแจ้งออกคนต่างด้าวเกิน 15 วัน นายจ้าง จำนวน 13 ราย กรณีนายจ้างรับคนต่างด้าวทำงานโดยที่

คนต่างด้าวไม่มีอนุญาตทำงาน จำนวน 1 ราย และกรณีคนต่างด้าวทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงาน จำนวน 6 ราย

จังหวัดลำปาง ได้มีการส่งเสริมให้สถานประกอบการนำแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี (Good Labour Practice : GLP) ไปใช้ เพื่อให้สถานประกอบการมีการจ้างงานแรงงานสอดคล้องกับกฎหมาย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงาน การป้องกัน การเลือกปฏิบัติ และแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็ก การใช้แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน โดยมีสถานประกอบการนำ GLP ไปใช้ จำนวน 52 แห่ง

1. ข้อมูลแรงงานไทยในต่างประเทศ

ปี 2564 จังหวัดลำปาง มีแรงงานไทยที่ได้รับอนุมัติเดินทางไปทำงานต่างประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น 1,173 คน หากพิจารณาตามวิธีการเดินทาง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นบริษัทจัดหางานจัดส่งไปทำงาน ในต่างประเทศ จำนวน 398 คน คิดเป็นร้อยละ 33.93 รองลงมา คือ นายจ้างพาลูกจ้างไปทำงาน ในต่างประเทศ จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 กรมการจัดหางานจัดส่ง จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 12.96 แรงงานประเภท Re-Entry (กลับไปทำงานอีกครั้งหนึ่งโดยการต่ออายุสัญญาหรือไปทำงาน ยังไม่ครบสัญญา แต่นายจ้างอนุญาตให้เดินทางกลับมาพักแล้วเดินทางกลับไปทำงานอีกครั้ง) จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 12.19 เดินทางไปทำงานต่างประเทศด้วยตนเอง จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 11.59 และนายจ้างพาไปฝึกงาน จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 5.03

ข้อมูลแรงงานไทย..

- ๒ -

ข้อมูลแรงงานไทยในจังหวัดลำปางที่ได้รับอนุญาตไปทำงานต่างประเทศ ปี 2564

วิธีการเดินทาง	จำนวน	ร้อยละ
1. แจ้งการเดินทางไปทำงานต่างประเทศด้วยตนเอง	136	11.59
2. กรมการจัดหางานจัดส่ง	152	12.96
3. นายจ้างพาลูกจ้างไปทำงานในต่างประเทศ	285	24.30
4. นายจ้างพาลูกจ้างไปฝึกงานในต่างประเทศ	59	5.03
5. บริษัทจัดหางานจัดส่งไปทำงานในต่างประเทศ	398	33.93
6. Re-Entry	143	12.19
รวม	1,173	100

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดลำปาง (เดือนตุลาคม ๒๕๖3 - กันยายน ๒๕๖4)

2. การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว

จำนวนแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายและได้รับอนุญาตให้ทำงาน ณ วันที่ 27 กันยายน 2564 มีจำนวน 3,443 คน ส่วนใหญ่เป็นแรงงาน 3 สัญชาติ (กัมพูชา ลาว และเมียนมา) จำนวน 3,097 คน คิดเป็นร้อยละ 89.95 รองลงมาเป็น ม.63/1 ชนกลุ่มน้อย จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 5.95 และ ม.59 ทั่วไป จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 4.10

ข้อมูลแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายจังหวัดลำปางแยกตามประเภทต่างด้าว ปี 2564

ประเภทการขออนุญาต	นายจ้าง/ สถานประกอบ การ (แห่ง)	แรงงานต่างด้าว (คน)		
		รวม	ชาย	หญิง
ม.59 ทั่วไป	45	141	88	53
ม.62 ส่งเสริมการลงทุนและกฎหมายอื่น (BOI)	-	-	-	-
ม.63/1 ชนกลุ่มน้อย	92	205	121	84

แรงงาน 3 สัญชาติ (กัมพูชา ลาว และเมียนมา)	1,266	3,097	1,669	1,428
รวม	1,403	3,443	1,878	1,565

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดลำปาง (ณ วันที่ 27 กันยายน ๒๕๖4)

3. ข้อมูลการประกันสังคม

ภารกิจด้านประกันสังคมเป็นอีกภารกิจหนึ่งของกระทรวงแรงงานซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานประกันสังคม มีหน้าที่ต้องดูแลผู้ใช้แรงงาน เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีหลักประกันชีวิตที่มั่นคงทั้งในกรณีเกิดภาวะการว่างงานรวมถึงเมื่อยามแก่ชราอีกด้วย ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2564 พบว่า สถานประกอบการในจังหวัดลำปางที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคม จำนวน 3,๓66 แห่ง ผู้ประกันตน จำนวน ๔๙,329 คน และรับชำระเงินสมทบทั้งสิ้น จำนวน ๑3,131,064.91 บาท

ข้อมูลจำนวน..

- 3 -

ข้อมูลจำนวนสถานประกอบการและลูกจ้างที่มีขึ้นทะเบียนประกันสังคมผู้ประกันตนจังหวัดลำปาง ปี 2564

ขนาดสถานประกอบการ	จำนวน	
	สถานประกอบการ (แห่ง)	ลูกจ้าง (คน)
1 – 9 คน	2,524	๗,๙69
10 – 19 คน	๓๙5	5,469
20 – 49 คน	285	8,456
50 – 99 คน	๗4	4,868
100 – 199 คน	50	7,002
200 – 499 คน	๒7	๗,364
500 – 999 คน	๙	๕,๘93
1,000 คนขึ้นไป	๒	๒,๓08
รวม	3,๓66	๔๙,329

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดลำปาง (เดือนตุลาคม ๒๕๖3 - กันยายน ๒๕๖4)

ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2564 มีสถานประกอบการในจังหวัดลำปางที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคมให้กับแรงงานต่างด้าว จำนวน ๒๔๘ แห่ง ผู้ประกันตน จำนวน 1,๒88 คน แยกเป็น สัญชาติลาว จำนวน 89 คน เมียนมา จำนวน 957 คน กัมพูชา จำนวน 7 คน และอื่น ๆ จำนวน 235 คน

4. ข้อมูลการตรวจแรงงานในระบบ

สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการคุ้มครองผู้ใช้แรงงาน ให้ได้รับความเป็นธรรมจากการจ้างงาน ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน เพื่อไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุด คือ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ขณะเดียวกันในอีกด้านหนึ่งก็ต้องผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรมกับฝ่ายนายจ้าง กล่าวคือ ไมโอนเอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง ทั้งนี้ มาตรการที่จะช่วยให้ผู้ใช้แรงงานได้รับรายได้และสวัสดิการที่เป็นธรรมเพียงพอต่อการดำรงชีวิต รวมถึงได้รับการคุ้มครองแรงงานให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ คือ การตรวจสอบสถานประกอบการเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ใช้แรงงานได้รับการปฏิบัติและดูแลตามกฎหมาย อีกทั้งเป็นการกระตุ้นให้สถานประกอบการเอาใจใส่ดูแลลูกจ้างของตนให้มากขึ้นด้วย

ปี 2564 ได้ดำเนินการออกตรวจสอบสถานประกอบการ จำนวน 353 แห่ง มีลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ และได้รับความคุ้มครอง จำนวน 14,741 คน ซึ่งสถานประกอบการที่ผ่านการตรวจสอบส่วนใหญ่เป็น สถานประกอบการขนาดเล็ก คือ มีลูกจ้าง 20 - 49 คน จำนวน 118 แห่ง มีลูกจ้าง จำนวน 4,983 คน รองลงมา คือ ขนาดสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 10 - 19 คน จำนวน 97 แห่ง มีลูกจ้าง จำนวน 1,738 คน และสถานประกอบการขนาด 5 - 9 คน จำนวน 57 แห่ง ลูกจ้าง จำนวน 508 คน โดยพบการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 106 แห่ง

ข้อมูลสถานประกอบการ..

- 4 -

ข้อมูลสถานประกอบการและลูกจ้างที่ผ่านการตรวจแรงงานในจังหวัดลำปาง ปี 2564

ขนาด สถานประกอบ การ	สถานประกอบการ ที่ผ่านการตรวจ สอบ (แห่ง)	ลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ (คน)				ผลการตรวจ (แห่ง)	
		ชาย	หญิง	เด็ก	รวม	ปฏิบัติ ถูกต้อง	ปฏิบัติ ไม่ถูกต้อง
1 - 4 คน	36	49	56	2	107	32	4
5 - 9 คน	57	315	191	2	508	42	15
10 - 19 คน	97	918	820	-	1,738	67	30
20 - 49 คน	118	3,127	1,852	4	4,983	76	42
50 - 99 คน	25	1,615	826	-	2,441	15	10
100 - 199 คน	18	2,471	1,405	-	3,876	13	1
200 - 499 คน	1	118	300	1	419	1	5
500 - 999 คน	1	231	438	-	669	1	-

1,000 คนขึ้นไป	-	-	-	-	-	-	-
รวม	353	8,844	5,888	9	14,741	247	106

ที่มา : สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดลำปาง (เดือนตุลาคม ๒๕๖3 - กันยายน ๒๕๖4)

5. ข้อมูลการตรวจแรงงานสถานประกอบการกลุ่มเสี่ยง

ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันการคุ้มครองด้านแรงงานจังหวัดลำปาง มีหน้าที่ดำเนินการป้องกันการคุ้มครองด้านแรงงานในพื้นที่ ซึ่งได้กำหนดสถานประกอบการกลุ่มเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดการคุ้มครองด้านแรงงานในพื้นที่จังหวัดลำปาง และได้ออกตรวจแรงงานในสถานประกอบการกลุ่มเสี่ยง เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายแรงงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากการออกตรวจแรงงานในสถานประกอบการกลุ่มเสี่ยงจำนวน ๘4 แห่ง ลูกจ้างที่ผ่านการตรวจและได้รับความคุ้มครอง จำนวน 705 ราย พบว่า มีสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายแรงงาน ดังนี้

1) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง จำนวน 1 แห่ง พบคนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย จำนวน 1 ราย เจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรจังหวัดลำปางได้ควบคุมตัวคนต่างด้าวไปยังกองกำกับการสืบสวน เพื่อบันทึกจับกุมและส่งตัวคนต่างด้าวให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดลำปางดำเนินการส่งตัวกลับออกนอกราชอาณาจักรต่อไป

2) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 5 แห่ง สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดลำปาง เชิญนายจ้างเข้าพบเจ้าหน้าที่เพื่อให้คำแนะนำในการปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป และสถานประกอบการทั้ง 5 แห่ง ได้ปฏิบัติถูกต้องเรียบร้อยแล้ว

3) พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 26 แห่ง สำนักงานประกันสังคมจังหวัดลำปาง ได้ดำเนินการออกหนังสือเชิญนายจ้างเข้าพบเจ้าหน้าที่ เพื่อให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่ถูกต้อง และนายจ้างได้เข้าพบเจ้าหน้าที่เรียบร้อยแล้ว จำนวน 12 แห่ง

ไม่พบผู้เสียหายจากการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ และการคุ้มครองด้านแรงงาน

ผลการออกตรวจ...

ผลการออกตรวจแรงงานสถานประกอบการกลุ่มเสี่ยงจังหวัดลำปาง ปี 2564

		ผลการตรวจแรงงาน			
		ไม่ถูกต้อง			
		พ.ร.ก. การบริหารจัดการ	พ.ร.บ. คุ้มครอง	พ.ร.บ. ประกัน	พ.ร.บ.

ประเภท	จำนวน	ถูกต้อง	การทำงานของคนที่ต่างตัว พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	แรงงาน พ.ศ. 2541	สังคม พ. ศ. 2535	คนเข้า เมือง พ.ศ. 2522
ปศุสัตว์	20	15	-	-	5	-
โรงแรมและที่พัก	6	5	-	-	-	1
เกษตร แปรรูปอาหาร และโรงสี	19	13	-	-	6	-
ก่อสร้าง	7	6	-	-	1	-
ร้านค้าปลีก แผงลอย และ ตลาด	4	4	-	-	-	-
ผลิตและจำหน่ายดิน (โรงอิฐ)	25	8	-	4	13	-
อื่นๆ						
- ผลิตและจำหน่าย ดินขาว	1	1	-	-	-	-
- ผลิตและจำหน่าย เซรามิค	1	-	-	1	1	-
- งานบ้าน	1	1	-	-	-	-
รวม	84	53	-	5	26	1

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดลำปาง (เดือนตุลาคม ๒๕๖3 - กันยายน ๒๕๖4)

6. ข้อมูลการดำเนินคดีสาย/นายหน้าจัดหางานเถื่อน

ปี 2564 พบการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 4 ราย แยกเป็น

- กรณีโฆษณาจัดหางานไม่เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด จำนวน 1 ราย
- กรณีหลอกลวงผู้อื่นว่าสามารถหางานไปทำงานในต่างประเทศ จำนวน 3 ราย

7. ข้อมูลการดำเนินคดีนายจ้าง/คนต่างด้าว

ปี 2564 พบการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 22 ราย แยกเป็น

- กรณีแจ้งเข้าคนต่างด้าวเกิน 15 วัน นายจ้าง จำนวน 2 ราย
- กรณีแจ้งออกคนต่างด้าวเกิน 15 วัน นายจ้าง จำนวน 13 ราย
- กรณีนายจ้างรับคนต่างด้าวทำงานโดยที่คนต่างด้าวไม่มีใบอนุญาตทำงาน จำนวน 1 ราย
- กรณีคนต่างด้าวทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงาน จำนวน 6 ราย

8. ข้อมูลการส่งเสริม...

- 6 -

8. ข้อมูลการส่งเสริมให้สถานประกอบการนำแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดีไปใช้

รัฐบาลไทยได้จัดทำแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี (Good Labour Practice : GLP) พร้อมสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคธุรกิจและสถานประกอบการนำแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดีไปใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นในการปรับปรุงสภาพการจ้าง สภาพการทำงานด้วยความสมัครใจ เพื่อให้สถานประกอบการมีการจ้างแรงงานสอดคล้องกับกฎหมาย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงาน การป้องกัน การเลือกปฏิบัติและแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็ก การใช้แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ในปี 2564 สามารถส่งเสริมให้สถานประกอบการนำ GLP ไปใช้ จำนวน 52 แห่ง
